

فصل ۱

جمهوری پنجم (۲۰۲۴-۱۹۵۸)

خلاصه فصل:

جمهوری پنجم، که از بحران الجزایر زاده شد، طولانی‌ترین و باثبات‌ترین رژیم فرانسه پس از انقلاب است. این نظام که بر اساس ایده‌های دوگل طراحی شد، قدرت اجرایی قوی را با دموکراسی پارلمانی ترکیب کرده و توانسته از چالش‌های متعددی—از جنگ الجزایر تا مه ۱۹۶۸، از بحران‌های اقتصادی تا چرخش قدرت میان چپ و راست—سربرلنگ بیرون آید.

دوره‌بندی:

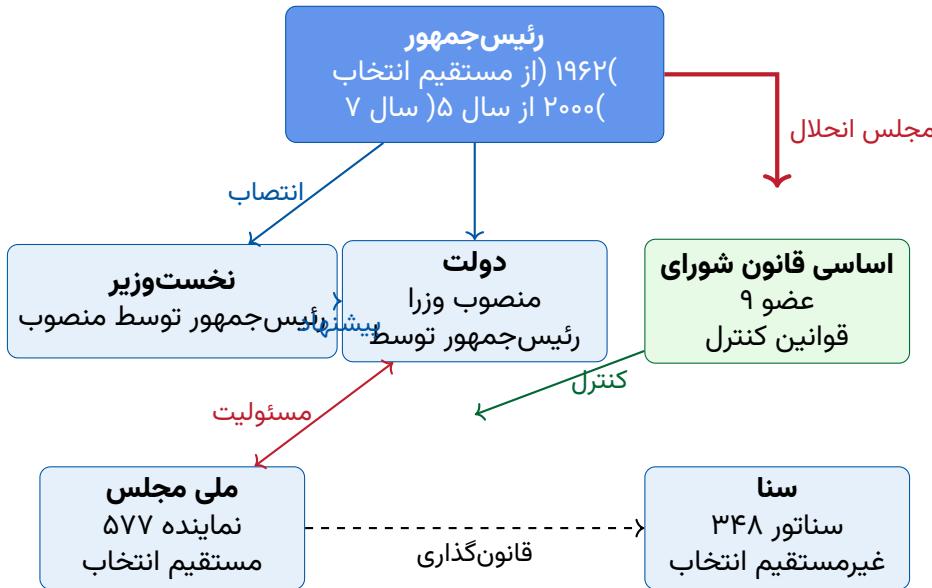
- دوره دوگل (۱۹۵۸-۱۹۶۹): تأسیس، الجزایر، استقلال ملی، مه ۶۸
 - تداوم گلیسم (۱۹۶۹-۱۹۸۱): پمپیدو، ژیسکاردستن، مدرنیزاسیون
 - چپ در قدرت (۱۹۸۱-۱۹۹۵): میتران، همزیستی، پایان جنگ سرد
 - دوره شیراک (۱۹۹۵-۲۰۰۷): همزیستی، «نه» به عراق
 - دوره معاصر (۲۰۰۷-۲۰۲۴): سارکوزی، اولاند، ماکرون، چالش‌های جدید
- مفاهیم کلیدی:** ریاست جمهوری قوی، همزیستی، گلیسم، چرخش، دور دوم، انتخابات مستقیم، حوزه محفوظ.

۱.۱ تأسیس جمهوری پنجم

۱.۱.۱ قانون اساسی ۱۹۵۸

قانون اساسی جدید در تابستان ۱۹۵۸ توسط تیمی به رهبری میشل دوبه (با ناظارت دوگل) تدوین شد و در همه‌پرسی ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۸ با ۷۹٪ آرا تصویب شد.

پنجم جمهوری نهادی ساختار

جدول ۱.۱: اختیارات رئیس جمهور در جمهوری پنجم

ماده	توضیح	اختیار
۸	بدون نیاز به تأیید مجلس	انتصاب نخست وزیر
۱۲	یک بار در سال، بدون شرط خاص	انحلال مجلس ملی
۱۱	ارجاع مستقیم به ملت	همه پرسی
۱۶	در شرایط بحرانی، قدرت تام	اختیارات اضطراری
۱۵	رئیس ارتش ها	فرماندهی کل قوا
سنت	«وزره محفوظ» رئیس جمهور	سیاست خارجی
۱۷	عفو محکومان	عفو

نوآوری اصلی: «پارلمانتاریسم عقلانی شده»

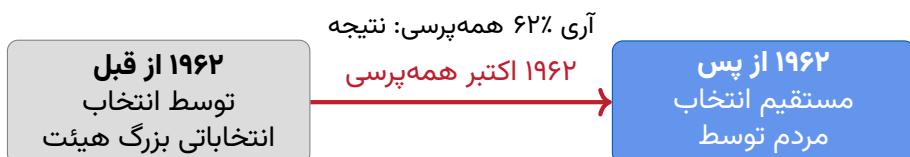
قانون اساسی ۱۹۵۸ قدرت پارلمان را محدود کرد:

- ماده ۳۴: قانون گذاری فقط در حوزه های مشخص
- ماده ۳۷: بقیه حوزه ها در اختیار دولت (مقررات)
- ماده ۳-۴۹: تصویب قانون بدون رأی گیری (مسئله اعتماد)
- دستور کار مجلس: در اختیار دولت

۲.۱.۱ انتخاب مستقیم رئیس جمهور (۱۹۶۲)

در ۱۹۶۲، دوگل با همه پرسی (و نه از طریق مجلس) قانون اساسی را اصلاح کرد: انتخاب مستقیم رئیس جمهور توسط مردم. این اصلاح، که به شدت مورد مخالفت احزاب قرار گرفت، ماهیت رژیم را تغییر داد.

ریاست جمهوری مشروعیت تحول

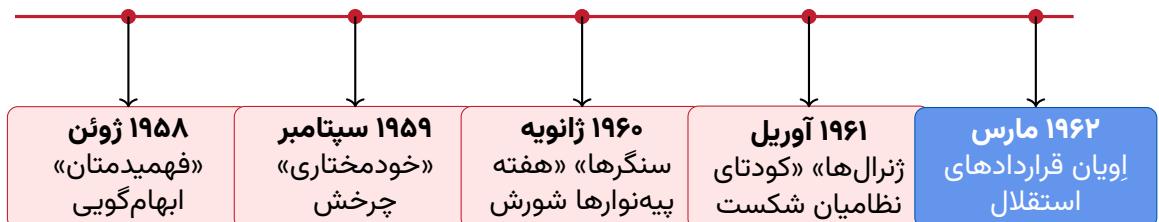
ملت کل نماینده تنها = رئیس جمهور نتیجه:
احزاب و مجلس برابر در جایگاه تقویت

«فرانسه رژیم احزاب را نمی خواهد و باز نخواهد گشت. رئیس جمهور باید از ملت باشد، نه از پارلمان.»
— شارل دوگل، ۱۹۶۲ —

۲.۱ دوره دوگل (۱۹۶۹-۱۹۵۸)

۱.۲.۱ پایان جنگ الجزایر

دوگل به قدرت آمد با وعده «الجزایر فرانسوی»، اما تدریجاً به استقلال رسید: **(۱۹۵۸-۱۹۶۲) الجزایر استقلال مسیر**

استقلال علیه ترور مخفی): ارتش (سازمان OAS
(اوت پتی-کلامار – دوگل به متعدد سوءقصدهای ۱۹۶۲)

قراردادهای ایوان (۱۸ مارس ۱۹۶۲)

- آتشبس: ۱۹ مارس ۱۹۶۲
- همه پرسی: ۱ زوئیه ۱۹۶۲ - ۷.۹۹٪ آری به استقلال
- استقلال رسمی: ۵ زوئیه ۱۹۶۲

- خروج پیه‌نوارها: ۹۰۰،۹۰۰ نفر به فرانسه
- سرنوشت حركی‌ها: مسلمانان طرفدار فرانسه، بسیاری قتل عام شدند
- آمار جنگ:
- کشته‌های الجزایری: ۳۰۰،۰۰۰ تا ۱،۰۰۰،۰۰۰ (برآوردهای متفاوت)
- کشته‌های فرانسوی: ۲۵،۰۰۰ نظامی + ۵،۰۰۰ غیرنظامی
- آوارگان: میلیون‌ها

– شارل دوگل

«استعمارزدایی منافع ماست، و در نتیجه سیاست ماست.»

۲.۲.۱ سیاست خارجی: استقلال ملی

دوگل فرانسه را به عنوان قدرتی مستقل میان دو ابرقدرت معرفی کرد:

جدول ۲.۱: سیاست خارجی دوگل

سال	اقدام
۱۹۶۰	اولین آزمایش اتمی فرانسه (رگان، صحراء)
۱۹۶۳	وتوی عضویت انگلستان در جامعه اروپایی
۱۹۶۴	معاهده دوستی فرانسه-آلمان (الیزه)
۱۹۶۴	به رسمیت شناختن چین کمونیست
۱۹۶۶	خروج از فرماندهی نظامی ناتو
۱۹۶۷	«زنده باد کبک آزاد!» (مونترال)
۱۹۶۷	انتقاد از اسرائیل پس از جنگ شش‌روزه

دکترین دوگل در سیاست خارجی:

- استقلال ملی: نه وابستگی به آمریکا، نه به شوروی
- بازدارندگی اتمی: نیروی ضربتی مستقل
- «اروپای میهن‌ها»: نه فدرالیسم، همکاری دولتهای مستقل
- «از آتلانتیک تا اورال»: اروپا بزرگ‌تر از غرب
- جهان سوم: روابط با کشورهای غیرمتعهد

۳.۲.۱ مدرنیزاسیون اقتصادی

دهه ۱۹۶۰ دوره رشد سریع اقتصادی بود—«سی سال باشکوه»:

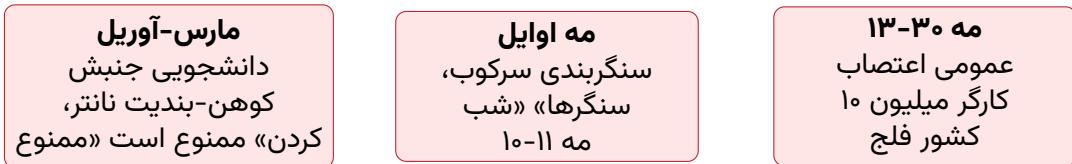
۴.۲.۱ ۱۹۶۸ مه

بزرگ‌ترین بحران دوره دوگل، جنبش مه ۱۹۶۸ بود:

جدول ۳.۱: شاخص‌های اقتصادی دوره دوگل

شاخص	۱۹۵۸	۱۹۶۹	تغییر
رشد سالانه	–	–	% ۵.۵ میانگین
خودرو (میلیون)	۵	۵.۱۲	% ۱۵۰+
تلوزیون (میلیون خانوار)	۱	۱۵	% ۹۰۰+
یخچال (درصد خانوارها)	% ۲۵	% ۸۰	% ۲۲۰+
دستمزد واقعی	پایه	% ۴۵+	–

۱۹۶۸ مه رویدادهای

گلیست‌ها تظاهرات – مجلس انحلال – دوگل سخنرانی مه: ۳۰
انتخابات در گلیست‌ها قاطع پیروزی ژوئن:

مه ۱۹۶۸: ابعاد و خواسته‌ها

جنبش دانشجویی:

- نقد جامعه مصرفی و اقتدارگرایی
- آزادی جنسی و فردی
- شعارها: «زیر سنگ‌فرش، ساحل است»، «واقع بین باشید، محال را بخواهید»

جنبش کارگری:

- بزرگ‌ترین اعتصاب تاریخ فرانسه: ۱۰ میلیون نفر
- خواسته‌های سنتی: دستمزد، ساعت کار، شرایط
- قراردادهای گرنل: افزایش ۳۵٪ حداقل دستمزد

نتیجه فوری:

- دوگل پیروز شد (انتخابات ژوئن)
- اما جامعه تغییر کرد (آزادسازی اخلاقی، فرهنگی)

«اصلاحات آری، تخت‌خواب‌گندگی نه!»

– شارل دوگل، مه ۱۹۶۸

۵.۲.۱ رفتن دوگل (۱۹۶۹)

در آوریل ۱۹۶۹، دوگل همه‌پرسی درباره اصلاحات منطقه‌ای و سنا برگزار کرد و اعلام کرد در صورت رأی منفي استعفا خواهد داد. نتیجه: ۵۲٪ نه.

«من وظایف خود را به عنوان رئیس جمهور متوقف می‌کنم. این تصمیم از نیمه شب امروز مؤثر است.»
شارل دوگل، ۲۸ آوریل ۱۹۶۹

دوگل در ۹ نوامبر ۱۹۷۰ درگذشت.

۳.۱ تداوم گلیسم (۱۹۶۹-۱۹۸۱)

۱.۳.۱ ژرژ پمپیدو (۱۹۶۹-۱۹۷۴)

جدول ۱۴.۱: ریاست جمهوری پمپیدو

پیش‌نیاز	توضیح
سابقه	نخست وزیر دوگل (۱۹۶۲-۱۹۶۸)، بانکدار روچیلد
شعار	«تمدن و گشايش»
اقتصاد	صنعت‌سازی، پروژه‌های بزرگ، هواپیمایی
اروپا	پذیرش انگلستان در جامعه اروپایی (۱۹۷۳)
داخلی	نوسازی پاریس، مرکز پمپیدو
پایان	مرگ در قدرت (آوریل ۱۹۷۴) - سرطان

۲.۳.۱ والری ژیسکاردستن (۱۹۷۴-۱۹۸۱)

ژیسکار اولین رئیس جمهور غیرگلیست جمهوری پنجم بود:
ژیسکاردستن دوره اصلاحات

رأی سن کاهش
سال ۱۸ به
(۱۹۷۴)

جنین سقط قانون
وی) (قانون
(۱۹۷۵)

توافقی طلاق
(۱۹۷۵)

شورای به ارجاع
توسط اساسی قانون
۶۰ (نماینده)

دولت منشی
زنان وضعیت برای
(۱۹۷۴)

اروپایی شورای
مستقیم انتخابات
(۱۹۷۹)

باشکوه» سال «سی پایان، ۱۹۷۳ نفتی بحران زمینه:
نداد جواب ریسک» بدون «تغییر شعار - تورم بیکاری، رکود،

«فرانسه می‌خواهد از مرکز حکومت شود.»
— والری ژیسکاردستن

قانون وی (۱۹۷۵ زانویه)

قانون‌گذاری سقط جنین، که توسط سیمون وی (وزیر بهداشت) ارائه شد، با مقاومت شدید راست موواجه شد. وی، خود بازمانده آشوبیتس، مجبور شد توهین‌های دردنکی را تحمل کند. قانون فقط با آرای چپ تصویب شد—اکثریت راست مخالف بود.

۱۴.۱ چپ در قدرت (۱۹۸۱-۱۹۹۵)

۱.۱۴.۱ پیروزی تاریخی میتران (۱۹۸۱)

در ۱۰ مه ۱۹۸۱، فرانسوای میتران اولین رئیس جمهور سوسیالیست جمهوری پنجم شد:

دوم دور — ۱۹۸۱ ریاست جمهوری انتخابات

میتران فرانسوای
سوسیالیست

۵۱.۸%

ژیسکاردستن والری
راست

۴۸.۲%

پنجم جمهوری در «چرخش» اولین اهمیت:
نیست راست برای فقط ۱۹۵۸ اساسی قانون اینکه اثبات

جدول ۵.۱: فرانسوای میتران (۱۹۸۱-۱۹۹۶)

ویژگی	توضیح
سابقه	وزیر در جمهوری چهارم، ضد دوگل
تلashهای قبلی	شکست در ۱۹۶۵ و ۱۹۷۴
استراتژی	اتحاد چپ (سوسیالیست‌ها + کمونیست‌ها)
كتاب ضد دوگل	«کودتای دائم» (۱۹۶۴)
مدت	دو دوره — طولانی‌ترین ریاست جمهوری (۱۴ سال)

۲.۴.۱ اصلاحات ۱۹۸۱-۱۹۸۳

**برنامه ۱۱۰ پیشنهاد میتران
اصلاحات اجتماعی:**

- هفته ۳۹ ساعته (از ۴۰)
- هفته پنجم مرخصی با حقوق
- بازنیستگی در ۶۰ سالگی
- افزایش حداقل دستمزد (%۱۰)

اصلاحات سیاسی:

- لغو مجازات اعدام (سپتامبر ۱۹۸۱- را برت بادنتر)
- آزادی رادیوهای محلی
- تمرکز زدایی (قانون دیفر ۱۹۸۲)

ملی سازی ها:

- ۵ گروه صنعتی بزرگ
- ۳۶ بانک
- ۲ شرکت مالی

۳.۴.۱ چرخش ۱۹۸۳: «ریاضت اقتصادی»

سیاست های انبساطی اولیه با واقعیت اقتصادی برخورد کرد:

- **تورم:** بیش از ۱۵٪
- **کسری تجاری:** رشد سریع
- **کاهش ارزش فرانک:** سه بار در دو سال
- **تصمیم مارس ۱۹۸۳:** ماندن در نظام پولی اروپا = ریاضت

«ما باید بین دو اروپا انتخاب کنیم: اروپای پیشرفت یا اروپای عقب ماندگی. فرانسه نمی تواند تنها به سوسیالیسم برود.»
– ژاک دولور، وزیر دارایی

۴.۴.۱ اولین همزیستی (۱۹۸۶-۱۹۸۸)

در انتخابات ۱۹۸۶، راست پیروز شد. میتران ژاک شیراک (گلیست) را به نخست وزیری منصوب کرد. این اولین «همزیستی» بود:

قدرت تقسیم همزیستی:

بود انعطاف‌پذیر اساسی قانون نتیجه:
نظام بحران بدون شد ممکن همزیستی

۵.۴.۱ دور دوم میتران (۱۹۸۸-۱۹۹۵)

میتران در ۱۹۸۸ مجدداً انتخاب شد (با شعار «فرانسه متحد»). دور دوم با چالش‌های جدید:

- سقوط دیوار برلین (۱۹۸۹): پایان جنگ سرد
- وحدت آلمان (۱۹۹۰): نگرانی‌های فرانسه
- معاهده ماستریخت (۱۹۹۲): همه‌پرسی با ۵۱٪ آری
- دومین همزیستی (۱۹۹۵-۱۹۹۳): با بالادور
- بیماری: سلطان پنهان از ۱۹۸۱

میتران در ژانویه ۱۹۹۶ درگذشت.

۵.۱ دوره شیراک (۱۹۹۵-۲۰۰۷)

۱.۵.۱ ریاست جمهوری پرفرازنشب

ژاک شیراک پس از دو شکست (۱۹۸۱، ۱۹۸۸) سرانجام در ۱۹۹۵ رئیس‌جمهور شد:
شیراک دوره کلیدی رویدادهای

۲.۵.۱ سومین همزیستی (۱۹۹۷-۲۰۰۲)

شیراک در ۱۹۹۷ مجلس را منحل کرد به امید تقویت اکثریت—اما چپ پیروز شد و لیونل ژوپین (سوسیالیست) نخستوزیر شد. این طولانی‌ترین همزیستی بود:

دستاوردهای دولت ژوپین (۱۹۹۷-۲۰۰۲)

- **هفته ۳۵ ساعته:** قانون اوبری (۱۹۹۸-۲۰۰۰)
- **پکس:** اتحاد مدنی همجننسگرایان (۱۹۹۹)
- **برابری:** سهمیه زنان در انتخابات (۲۰۰۰)
- **کاهش دوره ریاست جمهوری:** از ۷ به ۵ سال (۲۰۰۰)
- **پایان سربازی اجباری**
- **رشد اقتصادی و کاهش بیکاری**

۳.۵.۱ «زلزله» ۲۱ آوریل ۲۰۰۲

در دور اول انتخابات ۲۰۰۲، ژان-ماری لوپن (جبهه ملی، راست افراطی) از ژوپین جلو افتاد:

جدول ۶.۱: نتایج دور اول انتخابات ۲۰۰۲

ردیف	نامزد	رتبه
%۹.۱۹	ژاک شیراک (گلیست)	۱
%۹.۱۶	ژان-ماری لوپن (راست افراطی)	۲
%۲۰.۱۶	لیونل ژوپین (سوسیالیست)	۳

واکنش به ۲۱ آوریل

- تظاهرات گسترده علیه لوپن (۱ مه: یک میلیون نفر)
 - فراخوان همه احزاب برای رأی به شیراک
 - شعار: «رأی بدھید به کلاھبردار، نه به فاشیست»
 - نتیجه دور دوم: شیراک ۸۲٪، لوپن ۱۸٪
- درس:** پراکندگی چپ می‌تواند به فاجعه بینجامد

۴.۵.۱ سیاست خارجی: «نه» به جنگ عراق

مهم‌ترین میراث دور دوم شیراک، مخالفت با جنگ عراق بود:

«جنگ همیشه شکست بشریت است... فرانسه مخالف اقدام نظامی است که توجیهی ندارد.»
— دومینیک دو ویلپن، شورای امنیت، ۱۴ فوریه ۲۰۰۳

جدول ۷.۱: ریاست جمهوری سارکوزی

جنبه	توضیح
سبک	«ابررئیس جمهور»—حضور همه جایی، فعال بازنیستگی (از ۶۰ به ۶۲)، دانشگاه‌ها، نقشه قضایی
اصلاحات	بحران مالی جهانی، سیاست‌های مقابله
بحران ۲۰۰۸	معاهده لیسبون (۲۰۰۷)—جایگزین قانون اساسی رد شده
اروپا	مدخله نظامی ۲۰۱۱
لیبی	سیک زندگی، ماجرا بtanکور
جنجال‌ها	اولین رئیس جمهور شکست خورده در انتخاب مجدد (پس از ژیسکار)
شکست ۲۰۱۲	

۶.۱ دوره معاصر (۲۰۰۷-۲۰۲۴)

۱.۶.۱ نیکلا سارکوزی (۲۰۰۷-۲۰۱۲)

۲.۶.۱ فرانسوا اولاند (۲۰۱۲-۲۰۱۷)

جدول ۸.۱: ریاست جمهوری اولاند

جنبه	توضیح
شعار	«رئیس جمهور عادی»
اصلاحات	ازدواج هم‌جنس‌گرایان (۲۰۱۳) — «ازدواج برای همه»
تروریسم	حملات ۲۰۱۵ (شارلی ابدو، نوامبر پاریس)، ۲۰۱۶ (نیس)
حال اضطراری	دو سال حالت اضطراری
اقتصاد	بیکاری بالا، رشد ضعیف
محبوبیت	پایین‌ترین محبوبیت تاریخ جمهوری پنجم
انصراف	اولین رئیس جمهور که از نامزدی مجدد انصراف داد

۳.۶.۱ امانوئل ماکرون (۲۰۱۷-۲۰۲۴)

ماکرون پدیده

پیش زمینه اقتصاد وزیر بانکدار، راست نه چپ، نه جلو «به» «رو» جنبش	۲۰۱۷ انتخابات لوپن مارین مقابل ۶۶٪ سنتی احزاب فروپاشی رئیس جمهور جوان‌ترین
--	--

جلیقه‌زدها ۲۰۱۹-۲۰۱۸ مالیاتی اعتراض امتیازات خشونت	کووید-۱۹ ۲۰۲۰-۲۰۲۱ قرنطینه‌ها اقتصادی بحران	بازنیشتگی اصلاح ۲۰۲۳ گستردگی اعتراضات ۳-۴۹ ماده با تصویب
--	---	--

۲۰۲۲: مجلس اکثریت بدون لوپن) – اما مقابل ۵۹٪ (مجدداً انتخاب

ویژگی‌های دوره ماکرون:

- پایان دوقطبی چپ-راست: ظهور سه‌قطبی (ماکرونیسم، راست افراطی، چپ رادیکال)
- بحران نمایندگی: احزاب سنتی فروپاشیده
- تنش اجتماعی: جلیقه‌زدها، اصلاح بازنیشتگی
- چالش‌های جهانی: کووید، جنگ اوکراین، تورم
- مجلس بدون اکثریت: از ۲۰۲۲، حکومت دشوار

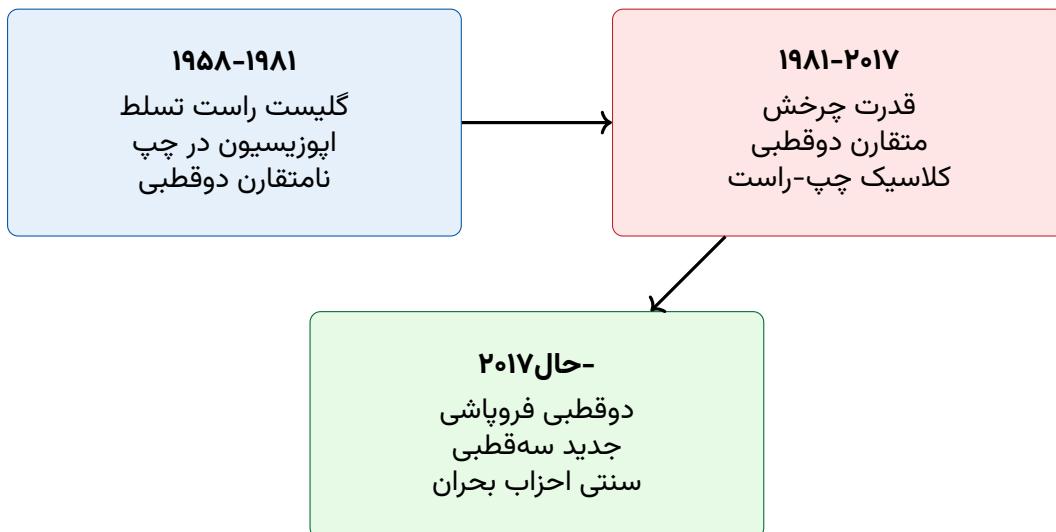
۷.۱ روسای جمهور جمهوری پنجم

جدول ۹.۱: روسای جمهور جمهوری پنجم

ش.	نام	دوره	گرایش	ویژگی اصلی
۱	شارل دوگل	۱۹۵۹-۱۹۶۹	گلیست	بنیان‌گذار، الجزایر
۲	ژرژ پمپیدو	۱۹۶۹-۱۹۷۴	گلیست	صنعتی‌سازی
۳	والری ژیسکاردستن	۱۹۷۴-۱۹۸۱	لیبرال	مدربنیزاسیون اجتماعی
۴	فرانسوا میتران	۱۹۸۱-۱۹۹۵	سوسیالیست	چرخش، همزیستی
۵	ژاک شیراک	۱۹۹۵-۲۰۰۷	گلیست	«نه» به عراق
۶	نیکلا سارکوزی	۲۰۰۷-۲۰۱۲	محافظه‌کار	۲۰۰۸ بحران
۷	فرانسوا اولاند	۲۰۱۲-۲۰۱۷	سوسیالیست	تروریسم
۸	اما نوئل ماکرون	۲۰۱۷-...	مرکز	فراتر از چپ و راست

۸.۱ تحول نظام حزبی

پنجم جمهوری حزبی نظام تحول

جدول ۱۰.۱: احزاب اصلی و تحول آن‌ها

موقعیت	۱۹۸۰-۱۹۵۸	۲۰۱۷-۱۹۸۰	۲۰۱۷-حال
راست افراطی	حاشیه‌ای	جبهه ملی (رشد)	جمع‌ملی (قدرت اصلی)
راست	گلیست	جمهوری‌خواهان	فروپاشیده
مرکز	کوچک	کوچک	ماکرونیسم
چپ میانه	ضعیف	حزب سوسیالیست	فروپاشیده
چپ رادیکال	کمونیست‌ها	افول کمونیست‌ها	فرانسه نافرمان

۹.۱ همزیستی‌ها: آزمون انعطاف قانون اساسی

جدول ۱۱.۱: سه دوره همزیستی در جمهوری پنجم

دوره	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر	مدت	ویژگی
اول	میتران (چپ)	شیراک (راست)	۱۹۸۸-۱۹۸۶	رقابت شدید
دوم	میتران (چپ)	بالادر (راست)	۱۹۹۵-۱۹۹۳	همکاری نسبی
سوم	ژوپین (چپ)	ژوپین (راست)	۲۰۰۲-۱۹۹۷	طولانی‌ترین

چرا دیگر همزیستی نداشتیم؟

اصلاح ۲۰۰۰ (دوره ۵ ساله) و برگزاری انتخابات مجلس بلافاصله پس از انتخابات ریاست جمهوری، احتمال همزیستی را کاهش داد—رئیس‌جمهور تازه‌انتخاب معمولاً اکثریت مجلس را هم می‌برد.

البته در ۲۰۲۲ ماکرون اکثریت مطلق نداشت—شکلی جدید از حکومت دشوار، اما نه همزیستی کلاسیک.

۱۰.۱ چالش‌های معاصر جمهوری پنجم

بیست و یکم قرن در پنجم جمهوری چالش‌های

نمایندگی بحران
سیاست به بی‌اعتمادی
انتخابات تحریم
پوپولیسم

افراطی راست
مداوم رشد
۴۰+٪
انتخابات در
دموکراسی؟ تهدید

اجتماعی تنفس
جلیقه‌زدها
بازنیستگی اصلاح
نابرابری

لائیسیت و هویت
فرانسه در اسلام
تروریسم
«جدایی طلبی»

زیست محیط
اقلیم تغییر
انرژی انتقال
سبز جنبش‌های

اروپایی جایگاه
برگزیت
آلمان رقابت
اروپایی حاکمیت

۱.۱۰.۱ صعود راست افراطی

جدول ۱۲.۱: تحول آرای راست افراطی در انتخابات ریاست‌جمهوری

سال	نامزد	دور اول	دور دوم
۱۹۸۸	ژان-ماری لوپن	%۱۴.۱۴	—
۱۹۹۵	ژان-ماری لوپن	%۱۵	—
۲۰۰۲	ژان-ماری لوپن	%۹.۱۶	%۸.۱۷
۲۰۱۲	مارین لوپن	%۹.۱۷	—
۲۰۱۷	مارین لوپن	%۳.۲۱	%۹.۳۳
۲۰۲۲	مارین لوپن	%۲.۲۳	%۵.۴۱

از جبهه ملی به تجمع ملی

• ژان-ماری لوپن (۱۹۷۲-۲۰۱۱): بنیان‌گذار، نوستالژی ویشی، یهودستیزی

• مارین لوپن (۲۰۱۱-حال): «زدایش شیطانی»، تمرکز بر مهاجرت و امنیت

• تغییر نام (۲۰۱۸): جبهه ملی به تجمع ملی

• موفقیت‌ها: ۸۹ نماینده مجلس (۲۰۲۲)، اولین گروه پارلمانی

دلایل رشد:

• بحران اقتصادی و نابرابری منطقه‌ای

• مهاجرت و مسائل هویتی

• بی‌اعتمادی به «نخبگان»

• شکست احزاب سنتی

۲.۱۰.۱ بحران لائیسیته و اسلام

جدول ۱۳: رویدادها و قوانین مرتبط با لائیسیته

رویداد/قانون	سال
«ماجرای روسی» اول – سه دانشآموز با حجاب اخراج	۱۹۸۹
قانون ممنوعیت نمادهای مذهبی «آشکار» در مدارس دولتی	۲۰۰۴
قانون ممنوعیت پوشش کامل صورت در فضای عمومی	۲۰۱۰
حمله به شارل ابدو – «من شارلی هستم»	۲۰۱۵
حملات ۱۳ نوامبر پاریس – ۱۳۰ کشته	۲۰۱۵
قتل ساموئل پتی (معلم) به دلیل نشان‌دادن کاریکاتور	۲۰۲۰
قانون «تقویت احترام به اصول جمهوری»	۲۰۲۱

«لائیسیته نه ضد مذهب است و نه بی‌تفاوت به مذهب. لائیسیته آزادی باور داشتن یا نداشتن است، با برابری همه شهروندان در برابر قانون.»
– تعریف رسمی

۱۱.۱ الگوها و درس‌ها

الگوهای کلیدی جمهوری پنجم

۱. الگوی «ثبت از طریق ریاست جمهوری قوی»:

- جمهوری سوم و چهارم: رئیس جمهور ضعیف، بی‌ثباتی
- جمهوری پنجم: رئیس جمهور قوی، ثبات نسبی
- اما: تمرکز قدرت می‌تواند به «ابرریاست جمهوری» بینجامد

۲. الگوی «انعطاف‌پذیری قانون اساسی»:

- همزیستی نشان داد نظام می‌تواند با تقسیم قدرت کار کند
- چرخش چپ-راست بدون بحران نظام
- قانون اساسی ۲۴ بار اصلاح شده (تا ۲۰۲۴)

۳. الگوی «شخصیت محوری»:

- دوگل نظام را بر شخصیت خود ساخت
- هر رئیس جمهور سبک خاص خود را دارد
- نظام به کاریزما وابسته است؟

۴. الگوی «بحران به مثابه محرك تغییر»:

- الجزایر: تولد جمهوری پنجم
- مه ۶۸: تحول اجتماعی
- جلیقه‌زدتها: بازنیت‌گردان اجتماعی؟

۱۲.۱ جمع‌بندی فصل

جمع‌بندی: جمهوری پنجم (۱۹۵۸-۲۰۲۴)

ویژگی‌های ساختاری:

- ریاست جمهوری قوی با انتخاب مستقیم
- «پارلمان‌تاریسم عقلانی شده»
- قدرت اجرایی دوگانه (رئیس‌جمهور/نخست‌وزیر)
- امکان همزیستی
- ثبات نهادی (در مقایسه با جمهوری‌های قبلی)

دوره‌ها:

- دوگل (۱۹۵۸-۱۹۶۹): تأسیس، الجزایر، استقلال ملی، مه ۶۸
- پمپیدو/زیسکار (۱۹۶۹-۱۹۸۱): تداوم و مدرنیزاسیون
- میتران (۱۹۸۱-۱۹۹۵): چرخش چپ، همزیستی، اروپا
- شیراک (۱۹۹۵-۲۰۰۷): همزیستی سوم، ۲۱ آوریل، عراق
- سارکوزی/اولاند/ماکرون (۲۰۰۷-۲۰۲۴): بحران‌ها و تحولات

رویدادهای کلیدی:

- استقلال الجزایر (۱۹۶۲)
- انتخاب مستقیم رئیس‌جمهور (۱۹۶۲)
- مه ۱۹۶۸

• چرخش ۱۹۸۱ (میتران)

• سه همزیستی

• «زلزله» ۲۱ آوریل ۲۰۰۲

• انتخاب ماکرون و فروپاشی احزاب سنتی (۲۰۱۷)

چالش‌های معاصر:

- صعود راست افراطی
- بحران نمایندگی سیاسی
- تنش‌های اجتماعی
- لائیسیته و هویت
- جایگاه در اروپا و جهان

میراث:

- طولانی‌ترین و باشیست‌ترین رژیم پس از انقلاب
- الگوی «نیمه‌ریاستی» برای دیگر کشورها
- تعادل (شکننده؟) میان اقتدار و دموکراسی

منابع فصل

- Cam-. ۱۹۷۴-۱۹۶۹ Years, Pompidou The Rioux, Jean-Pierre and Serge, Berstein, . ۲۰۰۰ UP, Cambridge bridge: .
- . ۲۰۱۷ Routledge, London: ed. rdw Society, and Politics French Alistair, Cole, .
- UP, Oxford Oxford: France, Contemporary in Institutions Political Robert, Elgie, . ۲۰۰۳.
- . ۲۰۰۲ UP, Oxford Oxford: ed. nd۲. ۱۹۴۵ Since France Robert, Gildea, .
- . ۲۰۱۲ UP, Oxford Oxford: General, the of Shadow the In Sudhir, Hazareesingh, .
- . ۲۰۱۸ UP, Harvard Cambridge: Gaulle, De Julian, Jackson, .

- the France. of Politics and Government The Wright. Vincent and Andrew, Knapp, •
.۲۰۰۶ Routledge, London: ed.
- .۱۹۸۶-۱۹۸۴ Seuil, Paris: vols. ۳ Gaulle. De Jean. Lacouture, •
.۲۰۱۷ Po, Sciences de Presses Paris: disruptif. Vote Le Pascal. Perrineau, •
.۲۰۰۷ Routledge, London: France. in Right Extreme The James. Shields, •